

Podklady, informace a kritéria k hodnocení maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury

Maturitní zkouška z českého jazyka a literatury se skládá ze 3 částí:

1. **Didaktický test** – společná část maturitní zkoušky
2. **Ústní zkouška** – profilová část maturitní zkoušky
3. **Písemná zkouška** – profilová část maturitní zkoušky

Společná část maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v souladu s § 2 odst. 3 vyhlášky č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou, ve znění pozdějších předpisů, určuje konkrétní termíny konání didaktických testů - předmět: český jazyk a literatura v **jarním zkušebním období roku 2022 od pondělí 2. května 2022 do 5. května 2022**

Didaktický test z českého jazyka a literatury

Od školního roku 2020/2021 se zkouška z českého jazyka a literatury ve společné části maturitní zkoušky koná pouze formou didaktického testu. **Testy jsou hodnoceny slovně hodnocením „uspěl(a)“ nebo „neuspěl(a)“ s procentuálním vyjádřením úspěšnosti.**

Žáci ze zkoušek společné části neobdrží známku. Didaktické testy jsou vyhodnocovány Cermatem. Kritéria hodnocení zkoušek společné části maturitní zkoušky pro školní rok 2021/2022 zveřejní Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy do **31. března 2022.**

Didaktický test trvá 75 minut.

Profilová maturitní zkouška z českého jazyka a literatury

Zkoušky profilové části maturitní zkoušky se uskuteční v období od 16. května 2022 do 10. června 2022. Zkoušky konané formou písemné práce se mohou konat nejdříve 1. dubna 2022. V případech, kde to povaha zkoušky vyžaduje, je možné písemnou zkoušku konat i v dřívějším termínu. **Konkrétní termíny konání profilových zkoušek stanoví ředitelka školy nejpozději dva měsíce před jejich konáním.**

Písemná práce z českého jazyka a literatury

Písemnou práci z českého jazyka a literatury se rozumí vytvoření **souvislého textu, jehož minimální rozsah je 250 slov.**

Písemná práce trvá nejméně 110 minut včetně času na volbu zadání.

Při konání písemné práce má žák možnost použít Pravidla českého pravopisu.

V případě, že si žák přinese vlastní Pravidla českého pravopisu, je učitel povinen je zkontrolovat před začátkem písemné práce

Pro písemnou práci ředitelka školy stanoví nejméně 4 zadání, která se žákům zpřístupní bezprostředně před zahájením zkoušky. Po zahájení zkoušky si žák 1 zadání zvolí.

Zadání písemné práce obsahuje název zadání, způsob zpracování zadání a popřípadě výchozí text k zadání.

Zadání písemné práce jsou stejná pro všechny žáky daného oboru vzdělání příslušné školy. Písemnou práci konají žáci daného oboru vzdělání ve stejný den a čas

Při zapisování textu žák používá povolené psací potřeby – modrou či černou propisovací tužku. Zakázána jsou tzv. bělítko, zmizíky, inkoustová pera, obyčejné tužky a jiné prostředky, které by mohly znehodnotit kvalitu záznamu práce. Žáci zapisují text čitelně, rozlišují velká a malá písmena, s a z, i a y. V textu se snaží neškrtnat, mají k napsání práce připraveno dostatečné množství papíru označeného razítkem školy, aby mohli svou práci odevzdat v tzv. čistopisu.

Kritéria hodnocení písemné práce

Viz tabulka č.j. MSMT – 9020/2019-1, příloha č. 1

ČJL – BODOVÁ ŠKÁLA HODNOCENÍ PÍSEMNÝCH PRACÍ

Stupnice hodnocení:

Maximální počet bodů – 30 bodů – hranice úspěšnosti 40% = 12 bodů

28 – 30 bodů = výborný

24 - 27 bodů = chvalitebný

17- 23 bodů =dobrý

12 - 16 bodů= dostatečný

0 – 11 bodů = nedostatečný

Ústní zkouška z českého jazyka a literatury

Ústní zkouška se koná před maturitní komisí. V souladu s rámcovým a školním programem jsou vyučujícími českého jazyka a literatury připraveny **pracovní listy s texty všech děl z Kánonu titulů z české a světové literatury k ústní maturitní zkoušce v rozsahu 73 listů.** Seznam literárních děl, z něhož žák vybírá, sestavuje škola. Minimální celkový počet nabízených literárních děl je 60, horní hranice není stanovena.

Každý pracovní list obsahuje 2 texty – 1 text umělecký a 1 text neumělecký.

Žáci si losují z těchto listů podle svého vlastního seznamu vycházejícího ze školního Kánonu titulů z české a světové literatury.

Seznam žáka obsahuje 20 vybraných děl podle tabulky a následujících pravidel:

- **Světová a česká literatura do konce 18. století je zastoupena minimálně 2 literárními díly.**
- **Světová a česká literatura 19. století je zastoupena minimálně 3 literárními díly.**

- Světová literatura 20. a 21. století je zastoupena minimálně 4 literárními díly.
- Česká literatura 20. a 21. století je zastoupena minimálně 5 literárními díly.
- Další díla až do celkového počtu 20 děl pak žáci doplní libovolně ze školního Kánonu titulů z české a světové literatury.
- Minimálně dvěma literárními díly musí být v seznamu žáka zastoupena próza, poezie, drama.
- Seznam žáka může obsahovat maximálně 2 díla od jednoho autora.

Ústní zkouška z českého jazyka a literatury trvá nejdéle 15 minut, příprava 20 minut.

Žák při zkoušce prokazuje znalost vybraného literárního díla a správně charakterizuje neumělecký text – viz níže v tabulce „Struktura ústní zkoušky“

Kritéria hodnocení ústní zkoušky

- viz Tabulka Bodové škály hodnocení ústní zkoušky

Příloha ke sdělení Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy –č.j.:MSMT -9020/2019-1

**Hranice úspěšnosti byla stanovena na 44 % = 13 bodů,
maximální počet bodů je 28 bodů.**

24 -28 bodů = výborný

21-23 bodů = chvalitebný

15 -20 bodů = dobrý

14 -13 bodů = dostatečný

STRUKTURA ÚSTNÍ ZKOUŠKY

kritérium	ověřované vědomosti a dovednosti
ANALÝZA UMĚLECKÉHO TEXTU	I. část <ul style="list-style-type: none"> • zasazení výňatku do kontextu díla • téma a motiv • časoprostor • kompoziční výstavba • literární druh a žánr
	II. část <ul style="list-style-type: none"> • vypravěč / lyrický subjekt • postava • vyprávěcí způsoby • typy promluv • veršová výstavba
	III. část <ul style="list-style-type: none"> • jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku • tropy a figury a jejich funkce ve výňatku
LITERÁRNĚHISTORICKÝ KONTEXT	<ul style="list-style-type: none"> • kontext autorovy tvorby • literární / obecně kulturní kontext
ANALÝZA NEUMĚLECKÉHO TEXTU	I. část <ul style="list-style-type: none"> • souvislost mezi výňatky • hlavní myšlenka textu • podstatné a nepodstatné informace • různé možné způsoby čtení a interpretace textu • domněnky a fakta • komunikační situace (např. účel, adresát)
	II. část <ul style="list-style-type: none"> • funkční styl • slohový postup • slohový útvar • kompoziční výstavba výňatku • jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku

PŘÍLOHA č. 1

ČJL – KRITÉRIA HODNOCENÍ PÍSEMNÝCH PRACÍ

1. Vytvoření textu podle zadaných kritérií
1A – téma, obsah
1B – komunikační situace, slohový útvar
2. Funkční užití jazykových prostředků
2A – pravopis, tvarosloví a slovtvorba
2B – lexikum: <ul style="list-style-type: none">
• adekvátnost jazykových prostředků vzhledem ke komunikační situaci / slohovému útvaru
• použití pojmenování v odpovídajícím významu
• šíře a pestrost slovní zásoby
3. Syntaktická a kompoziční výstavba textu
3A – větná syntax, textová koheze: <ul style="list-style-type: none">
• výstavba větných celků
• odkazování v textu
• prostředky textové návaznosti
3B – nadvětná syntax, koherence textu: <ul style="list-style-type: none">
• kompozice textu
• strukturovanost a členění textu
• soudržnost textu
• způsob vedení argumentace

ČJL – BODOVÁ ŠKÁLA HODNOCENÍ PÍSEMNÝCH PRACÍ

	0	1	2	3	4	5
1A	<ul style="list-style-type: none"> Text se nevztahuje k zadanému tématu. 	<ul style="list-style-type: none"> Text se od zadaného tématu podstatně odklání a/nebo je téma zpracováno povrchně. 	<ul style="list-style-type: none"> Text se od zadaného tématu v některých pasážích odklání a/nebo jsou některé textové pasáže povrchní. 	<ul style="list-style-type: none"> Text v zásadě odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno v zásadě funkčně. 	<ul style="list-style-type: none"> Text odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno funkčně. 	<ul style="list-style-type: none"> Text plně odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno plně funkčně.
1B	<ul style="list-style-type: none"> Text prokazatelně nevykazuje charakteristiky zadaného útvaru a reaguje na jiné vymezení komunikační situace. 	<ul style="list-style-type: none"> Text vykazuje značné nedostatky vzhledem k zadané komunikační situaci a zadanému útvaru. 	<ul style="list-style-type: none"> Text vykazuje nedostatky vzhledem k zadané komunikační situaci a zadanému útvaru. 	<ul style="list-style-type: none"> Text v zásadě odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru. 	<ul style="list-style-type: none"> Text odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru. 	<ul style="list-style-type: none"> Text plně odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.
2A	<ul style="list-style-type: none"> Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují ve vysoké míře (10 a více chyb)¹. Chyby mají zásadní vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují ve větší míře (8-9 chyb). Chyby mají vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují často (6-7 chyb). Některé chyby mají vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Pravopisné a tvaroslovné chyby se objevují místy (4-5 chyb). Chyby v zásadě nemají vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Pravopisné a tvaroslovné chyby se objevují jen ojediněle (2-3 chyby). Chyby nemají vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Pravopisné a tvaroslovné chyby se téměř nevyskytují (0-1 chyba). Případné chyby nemají vliv na čtenářský komfort adresáta.
2B	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je nemotivovaně chudá až primitivní. V textu se vyskytují ve vysoké míře výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení zásadně narušuje porozumění textu. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je nemotivovaně chudá. V textu se ve větší míře vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení narušuje porozumění textu. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je spíše chudá. V textu se často vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení občas narušuje porozumění textu. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je vzhledem ke zvolenému zadání postačující, ale nikoli potřebně pestrá a bohatá. V textu se místy vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení v zásadě nenarušuje porozumění textu. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je spíše bohatá, rozmanité lexikální prostředky jsou téměř vždy funkční. V textu se jen ojediněle vyskytne výraz, který je nevhodně volený vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení nenarušuje porozumění textu. 	<ul style="list-style-type: none"> Slovní zásoba je motivovaně bohatá, rozmanité lexikální prostředky jsou plně funkční. V textu se nevyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. Volba slov a slovních spojení nenarušuje porozumění textu.
3A	<ul style="list-style-type: none"> Výstavba větných celků je nemotivovaně jednoduchá až primitivní, nebo je ve vysoké míře přetížena. Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují ve vysoké míře. Nedostatky mají zásadní vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Výstavba větných celků je nemotivovaně jednoduchá, nebo je ve větší míře přetížena. Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují ve větší míře. Nedostatky mají vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Výstavba větných celků je spíše jednoduchá, nebo přetížena. Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují občas. Nedostatky mají občas vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Výstavba větných celků je v zásadě promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci v zásadě funkční. Místy se v textu objevují syntaktické nedostatky. Nedostatky mají místy vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Výstavba větných celků je promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci téměř vždy funkční. Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují jen ojediněle. Nedostatky nemají vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Výstavba větných celků je promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci plně funkční. Syntaktické nedostatky se v textu téměř nevyskytují. Čtenářský komfort adresáta není narušován.
3B	<ul style="list-style-type: none"> Text je nesoudržný a chaotický. Členění textu je nelogické. Text je argumentačně nezvládnutý. Adresát musí vynaložit velké úsilí, aby se v textu zorientoval, nebo se v textu neorientuje vůbec. 	<ul style="list-style-type: none"> Kompozice textu je nepřehledná. V členění textu se ve větší míře vyskytují nedostatky. Argumentace je ve větší míře nesrozumitelná. Adresát musí vynaložit úsilí, aby se v textu zorientoval. 	<ul style="list-style-type: none"> Kompozice textu je spíše nahodilá. V členění textu se často vyskytují nedostatky. Argumentace je občas nesrozumitelná. Organizace textu má vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Kompozice textu je v zásadě vyvážená. Text je až na malé nedostatky vhodně členěn a logicky uspořádán. Argumentace je v zásadě srozumitelná. Organizace textu v zásadě nemá vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Kompozice textu je promyšlená a vyvážená. Text je vhodně členěn a logicky uspořádán. Argumentace je srozumitelná. Organizace textu nemá vliv na čtenářský komfort adresáta. 	<ul style="list-style-type: none"> Kompozice textu je precizní. Text je vhodně členěn a logicky uspořádán. Argumentace je velmi vyspělá. Organizace textu nemá vliv na čtenářský komfort adresáta.

¹ Kvantifikace chyb se vztahuje pouze ke kritériu 2A. Určený interval uvádí počet tzv. „hrubých“ chyb, dvě „malé“ chyby odpovídají jedné „hrubé“. Případné chyby v bodovém pásmu 4 a 5 bodů nemají závažný charakter, viz metodický materiál.

ČJL – BODOVÁ ŠKÁLA HODNOCENÍ ÚSTNÍ ZKOUŠKY

	0	1	2	3	4
ANALÝZA UMĚLECKÉHO A NEUMĚLECKÉHO TEXTU	<ul style="list-style-type: none"> •Ve sdělení se ve vysoké míře vyskytují nedostatky. •Pomoc zkoušejícího je nutná ve vysoké míře. •Analýza textu je nedostatečná. •Tvrzení jsou nedostatečně doložena konkrétními textovými pasážemi. 	<ul style="list-style-type: none"> •Ve sdělení se ve větší míře vyskytují nedostatky. •Pomoc zkoušejícího je nutná ve větší míře. •Analýza textu je dostatečná. •Tvrzení jsou dostatečně doložena konkrétními textovými pasážemi. 	<ul style="list-style-type: none"> •Ve sdělení se občas objevují nedostatky. •Pomoc zkoušejícího je nutná občas. •Analýza textu je dobrá. •Tvrzení jsou dobře doložena konkrétními textovými pasážemi. 	<ul style="list-style-type: none"> •Sdělení odpovídá zadání, nedostatky se objevují ojediněle. •Pomoc zkoušejícího je nutná ojediněle. •Analýza textu je velmi dobrá. •Tvrzení jsou velmi dobře doložena konkrétními textovými pasážemi. 	<ul style="list-style-type: none"> •Sdělení zcela odpovídá zadání, nedostatky se nevyskytují. •Pomoc zkoušejícího není nutná. •Analýza textu je výborná. •Tvrzení jsou výborně doložena konkrétními textovými pasážemi.
CHARAKTERISTIKA LITERÁRNĚHISTORICKÉHO KONTEXTU	<ul style="list-style-type: none"> •Ve sdělení se ve vysoké míře vyskytují nedostatky. •Pomoc zkoušejícího je nutná ve vysoké míře. 	<ul style="list-style-type: none"> •Ve sdělení se ve větší míře vyskytují nedostatky. •Pomoc zkoušejícího je nutná ve větší míře. 	<ul style="list-style-type: none"> •Ve sdělení se občas objevují nedostatky. •Pomoc zkoušejícího je nutná občas. 	<ul style="list-style-type: none"> •Sdělení odpovídá zadání, nedostatky se objevují ojediněle. •Pomoc zkoušejícího je nutná ojediněle. 	<ul style="list-style-type: none"> •Sdělení zcela odpovídá zadání, nedostatky se nevyskytují. •Pomoc zkoušejícího není nutná.
VÝPOVĚĎ V SOULADU S JAZYKOVÝMI NORMAMI A ZÁSADAMI JAZYKOVÉ KULTURY	<ul style="list-style-type: none"> •Výpověď je ve vysoké míře v rozporu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury. •Projev není plynulý, v jeho strukturaci se ve vysoké míře vyskytují nedostatky. <i>nebo</i> •Projev nelze hodnotit, žák téměř nebo vůbec nekomunikuje. •Argumentace je nedostatečná. 	<ul style="list-style-type: none"> •Výpověď je ve větší míře v rozporu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury. •Projev není plynulý, v jeho strukturaci se ve větší míře vyskytují nedostatky. •Argumentace je dostatečná. 	<ul style="list-style-type: none"> •Výpověď je občas v rozporu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury. •Projev není občas plynulý, v jeho strukturaci se občas vyskytují nedostatky. •Argumentace je dobrá. 	<ul style="list-style-type: none"> •Výpověď je v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury, nedostatky se objevují ojediněle. •Projev je plynulý a vhodně strukturovaný, nedostatky se objevují ojediněle. •Argumentace je velmi dobrá. 	<ul style="list-style-type: none"> •Výpověď je v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury, nedostatky se téměř nevyskytují. •Projev je plynulý a vhodně strukturovaný, nedostatky se téměř nevyskytují. •Argumentace je výborná.